

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 16. JUNI 1975 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 24.

J E V

Co lid neví — nikdo neví, vpravil si kdysi náboženské počkadlo partajní folklorista, a v této podobě vešlo i do kalendáře. Leč srazácký výk už pomítnul, a duška už ani Fleischman nepřipisuje socialismu teurři křídla.

Takže lid sice neví, ale někdo přece jen ví, a kdo, samozřejmě Osa, T. J. Státní bezpečnost a její strana. A co vědí? Iaa to, co znamená JEV. Má v tomto případě dolcko do svého encyklopedického či filosofického pojmu, ale je to zkratka začátečních písmen sloz Jednotná Evidence. Což je jednak nové hobby pracovníků Ministerstva vnitra oddělení HS-StB, jednak též hobby aparátu ÚV KSČ, které se ovšem hali do endnějšího pojmu kompiterisace. A zavedení systému JEV jest plátním usnesení strany a klády na úseku kompiterisace, aneb přeloženo do vyslovitelného jazyka, fízlování na vědecké úrovni, a to za pomoci nejpokročilejší techniky. JEV je, či spíše bude, protože dosud není v provozu, první štitkový kompiter ve službách HS-StB, to jest na strážu míru, pokroku a tuhorých těch věcí. Zatím se na základě GEO (Čistědní Evidence Obyvatelstva) pílne dělají díry do dřevěných štítů, aby, a: nastane pravý čas, na pohle stisknutí tlačítka vydal počítač svou zprávu o kterémkoli obyvateli republiky. Netuho po, dohládnutí, že loyolita obyvatelstva jest tu rozložena do celkem 13 stupňů, ale jak nás krizové období ponělo, počítá se i se zpřístupněním rozbami a pro kvalifikaci (občanskou kvalifikaci) A-1 bude asi pramálo štítů. Nibol i straně věrní soudruzi mteaji jakási msto na hlavinkách. Všichni jsme si však rovní.

Za vysvětlením snad stojí (až ji soudruzi okolo JEVu jádrou budou muset vysvětlit) okolnost, že JEV sice má úředně sloužit ochraně společnosti, ale že z jeho evidence jsou vyňati všichni příslušníci StB, kteří byli ve službách této organizace před 1. lednem 1975. Jejich evidence a kádrování nebylo odborným přehledem počítace svěčeno. Jistý pražský psycholog, počečený programováním počítače, dokonce hezky rychle opestl rozpracovaný projekt, když se pokusil přijít s návrhem, aby počítač kointuloval i s kvalitami příslušníků StB.

Ve Svorn národní bezpečnosti se tak zase jednou ozvalo mnamulé replání na adresu Čimundáři (v úředním policejním slangem příslušníci StB) poukazující na skutečnost, kolika výhodám se příslušníci StB těší oproti řadovému policajťovi (na příklad výplata jedné čtvrtiny až jedné třetiny platu v tuzerových boncích a tuzerové bonusy) a jak málo visíka na sebe píltem berou. Za příklad pak hojně vráčen případ hanobení sovětského praporu v Trutáverské ulici v Praze, který odejelo napřevocat na 28 příslušníků StB celkem šesti automobily, zatím co ve shodnou dobu nebyl volný voz pro kriminálního úředníka, který odjížděl do Košic (přesněji Na Vidonli) zatýkat vraha, — tramraji. Obdobně letos v březnu došlo k potyčce mezi arabskými a českými studenty v areálu kolejí v Břevnově. Přivolanou policejní pohotovost přivítala dórka ze samopalu (z arabské strany) bilance jeden mrtvý, dva zranění policisté. Státní bezpečnost ponechala ovšem tyto záležitosti skromné v rakou kriminálky, od které jinné, přechásto za nplatnění stranických konací, doslova krade případy obyčejných rozkrádačů, aby nějak zaměstnala svůj přečtený a bohatě rozvířecí aparát.

Nicméně i kriminálka slavi díle úspěchy, do systému JEV budou zahrnuty i tuzerové slečny, a ta i profesionálky schraňující devisy pro tajné fondy StB, nikoli jen paběrkující amatérky. A kde že bude světlý jev technické dokonalosti umísťo?

Bližko nových kasáren Pohotovostní policie (taký eosí, co jsme nemávali) na Pankráci. Štitky už bychom měli, počítače

NOVÁ ÉRA AMERICKÉ DIPLOMACIE

Poslední šestidenní návštěva presidenta Forda v Evropě jak se zdá dokazuje, že Spojené státy reagovaly na poslední politický vývoj ve světě zintenzivněním své diplomacie na celé řadě úseků, které by mohly přispět nejenom ke zmírnění napětí ve světě, ale které by také měly za úkol limitovat vliv východního "partnera" v Evropě, na Středním Východě i v ostatních částech světa. O tom nás přesvědčuje celá řada dokladů, hlavně v posledních týdnech. Politický vývoj v Portugalsku, který je klasičtým dokladem destruktivní politiky Moskvy právě v místě, pro západní demokracie tak citlivém, kdy se jedná o jednoho z členů Evropského obranného společenství. A také rozsáhlá sovětská bilionová dohoda o spolupráci s Lýbií v tom nejširším slova smyslu, jejíž president Quadaffi si vysloužil ve světě jméno muže na nejvyšší míru neodpovědného — dokazuje nekálé zá-

měry sovětů v této části zeměkoule, kde válečný konflikt může vypuknout každým okamžikem. K tomuto účelu je president Quadaffi osobou jako stvořenou.

Cesta presidenta Forda byla proto bezvadně časována — byla na výši jak po stránce organizační tak i diplomatické a splnila naplno účel, který od ní americká administrativa očekávala. Kontakty a rozhovory prezidentovy s politickými představiteli šesti zemí byly po všech stránkách úspěšné a už dnes nesou ovoce nejenom po stránce politické, ale i hospodářské — viz souhlas čtyř zemí, členů NATO, o zakoupení posledního nejmodernějšího amerického bojového letadla v ceně celkem 20 bilionů dolarů. A také celá řada hospodářských dohod dalších, včetně taktéž mnoha bilionové dohody s Iráhem.

A co se Ameriky týče jako obranného ručitele, i na tomto úseku byl president Ford

úspěšný a jeho opakování záruk všem spojencům a příležitosti porad představitelů států, členů NATO, bylo přijato s naprostou důvěrou, včetně zástupců Portugalska, kdy silná slova na adresu revoluční vlády tohoto státu, který právě v této době bojuje o svou politickou samostatnost se nemínula účinkem.

A že cesta byla dobře časována a úspěšná, dokazuje i objektivní reakce presidenta politického oponenta, demokratů, většinové strany, když již jeho třetí veto nebylo poraženo. FIN

ROZKLAD MEZI ARABY?

Koncem června měla být v Semálsku dlouho chlašovaná celcarabská konference na nejvyšší úrovni, jako vyjádření "jednotné fronty" Arabů proti Izraeli a za naftovou politiku. Konference byla odložena na neurčito. K rozporům šejků se vrátíme.

PRESIDENT BEZ OHLASU

Zatímco řs. sdělovací prostředky rozpoutaly po zvolení Gustáva Husáka presidentem ohromnou kampaň obvyklého "lidového" nadšení nad touto skutečností, zmínil se světový tisk o celé události jen velmi střídmě. Potvrdilo se vlastně jen to, co už bylo dobře informovaným novinářům v zemích se svobodou tisku dlouho známo. Následně stručné komentáře proto jen — na dosti řídkém podkladu faktů — uvažují, jaký vlastně má tato voiba význam a jaké budou její důsledky. Mění kolísá mezi zvýšením Husákovou moci, jež vznikla opětým spojením obou nejvyšších funkcí ve straně a ve státu,

a mezi pochybami, zda právě tuto kumulaci Husákovy nevyčtou brzy jeho ultraradikální odpůrci ve vedení KSČ, jímž je Husákova "cesta k normalizaci" pořád příliš jemná. Při zdůvodňování Husákovy kandidatury pronesli velká slova jak předseda vlády Štrougal, tak předseda Národní fronty Kempný — a po nich i další představitelé, od loutkových stran až po filatelisty. Ale žádné velké nadšení — ani jiný úsudek — nevyslovil ani Biřák, ani Indra, ani Jakeš či Hofmann, jinak velmi výmluvní členové představenstva ÚV KSČ. Ovšem ani to nemusí nic znamenat. Bylo — z pozorování aspoň

trochu faktických — pouze zajímavé, jak se ve své promluvě v pražském rozhlase jeho ústřední ředitel Říško (vedle velení Husáka málem slovy, pronášenými kdysi o géniu J. V. Stalina) vyslovil o roce 1968. Označil tehdejší hnuli za "ozdravný proud" v jehož předních řadách od počátku byl i Gustáv Husák. I když byl tento výrok zarámován do nadávek jak Antonínu Novotnému, tak Alexandru Dubčekovi, přece jen by mohl v delší perspektivě znamenat jistý posun v přístupu k doposud zcela zatracovanému reformnímu pohybu v čs. komunistické straně koncem 60. let. — Všchny světové listy se však shodují, že v řadě řs. presidentů — Masaryk, Beneš, Hácha — Gottwald, Zápolocký, Novotný, Svoboda — nebude Husák, první Slovák v tomto řadě, patřit k těm nejslavnějším. 12

dadat dílem Sovětský svaz, dílem kapitalisti, jediné co tak trochu habruje jsou zedáci, protože budova JEVu (v rámci Vápočetního střediska) není dosud hotová, ačkoli na ni byla nahořána celá armáda Mukla-starbařů.

Mít v rodině emigranta je klasifikace B/2.

K/Videň

O ČESKOSLOVENSKU

Rockefeller v Praze

Na pozvání čs. vlády přijel do Československa David Rockefeller, předseda správní rady Chase Manhattan Bank. Hosta přijaly nejvyšší hlavy, včetně nového prezidenta, Dr. Gustáva Husáka. Čs. tisk o celé věci píše zatím jen to, že si americký host a čs. vládní představitelé vyměnili názory na řadu otázek a konstatovali, že by bylo užitečné prohloubit hospodářskou a obchodní spolupráci mezi USA a ČSSR. David Rockefeller si prohlédl a. e. pražského hradu a podzemní dráhu.

Nové padesátikoruny

Ke 100. výročí narození českého básníka St. K. Neumana vydala Státní banka pamětní stříbrné padesátikoruny. Razila je podle návrhu akad. sochaře F. Davida Státní mincovna v Kroměvísce ze slitiny o 700 dílech stříbra a 300 dílech mědi. Mince váží 13 gramů.

Dovoz před vývozem

V prvním čtvrtletí 1975 vzrostl čs. dovoz rychleji než vývoz. Nepříznivou tendenci se — podle pražských úředních zpráv — podařilo v dubnu zastavit. Blíží čísla nebyla oznámena.

Pravidla pro východ

V Praze vydávají brožuru o pravidlech silničního provozu ve všech zemích moskevského bloku, především pro turisty, kteří se tam vypravují vlastním autem. Pro zlepšení výzkumu se také zřizuje — a to v Hradci Králové — už druhá stanice dopravní psychologie.

Ede jsou?

Deset sošek v celkové hodnotě téměř sto tisíc korun bylo odcizeno z vitriny Náprstkovy muzea v Praze neznámými pachatelé. Sošky jsou z pálené hlíny i kamenné, velikosti deset až dvacet centimetrů s indiánskou tematikou.

První energie

800 megawattová elektrárna v Dětmorovicích, která se stavi od roku 1971, dala první elektrickou energii. Dohotověn je zatím takzvaný první blok o výkonu 200 megawattů.

28. říjen nebude svátkem

V čs. parlamentě se projednával návrh zákona, podle něhož bude nadále 28. říjen — stejně jako jiné "významné" dny — pracovním dnem se všemi z toho vyplývajícími důsledky jak v oblasti pracovně-právní, včetně mzdy, tak i ve všech ostatních oblastech právního řádu. V čs. úpravě se rozlišují svátky a dny pracovního klidu od všelijakých "památných a významných" dnů, kdy není pracovní volno.

Šetří se

V Československu se na různých ústech veřejného života šetří. V novém jízdním řádu bylo například vypuštěno u 30 dálkových autobusových linek celkem 106 spojů; jde o linky z Prahy do Plzně, Hradce Králové, Českých Budějovic a pod., kam se napříště bude muset jet pouze vlakem. Ve vlakové dopravě se v mezinárodní části rozšířila doprava do Moskvy a Budapešti. — Jiné úspory vzniknou třeba v Rumunsku, kam — jak se oznamuje — nebude letos v létě vyslán jako jindy pracovník čs. velvyslanectví, aby na místě řešil konsulační problémy čs. rekreatantů.

Diplomacie

Vlády Československé republiky a Jamajky navázaly počátkem června diplomatické styky na úrovni velvyslanců. . . Dohodu mezi ČSSR a Jamajskou lidovou republikou podepsali v Praze zástupci obou vlád. Dohoda předpokládá rozvoj styků a spolupráce mezi oběma zeměmi v oblasti kultury, školství, vědy, zdravotnictví — sdělovacích prostředků a sportu.

Dny čs. kultury

V červnu se v Sov. svazu konají Dny čs. kultury. Oficiálně jsou na ně delegováni operní soubor pražského Národního divadla, pantomimická skupina Ladislava Fialky a kočkové loutkové divadlo. V Moskvě a jinde budou vystupovat i různé hudební soubory. Do programu byla zařazena také výstava čs. užitého umění.

JAKÁ BYLA

Ve chvíli, kdy se píší tyto řádky, pomalu končí československá hospodářská výstava v západoněmeckém Düsseldorfu s názvem "Československo 75." první svého druhu na území Německé spolkové republiky. Trvala 10 dnů a dle zpráv německého tisku jsou čs. vystavovatelé s výsledky spokojeni. Tak v zahajovacích třech dnech navštívilo výstavu více než 20 tisíc návštěvníků a do konce výstavy se počítalo s dvojnásobkem. Podle vedoucího výstavy Františka Hroudě přišlo např. loňského roku na podobnou výstavu v Amsterdamu pouze 7000 návštěvníků. František Hrouda se sice vyslovil pochvalně o propagaci výstavy v masových médiích, ale kdo německé noviny denně sleduje, ví, že se dá mluvit o opaku. Nejvíce a včas byla výstava propagována komunistickým tiskem. Většinu návštěvníků na výstavě, která i o sobotě působila prázdnotou, tvořili čeští a slovenští emigranti včetně lidí — majících vztah k Československu. K nejlépe navštěvovaným akcím patřily módní přehlídky, předváděné manekýnkami a jedním manekýnem z pražského Centrotexu. Dobře a vtipně byl vybrán i filmový program a je opravdu škoda, že československý hraný a zvláště krátký film nenalezl nikdy cestu do německých kin s podprůměrnými programy ani ve větší míře do televize.

Výstava nebyla svým rozsahem velká a i zde se projevovalo, že byla narychlo připravována, po nedávné návštěvě západoněmeckého ministra zahraničí Genschera v Praze. Její cíl byl více informativní a propagační, nikoliv prodejní. Česká restaurace musela tak pracovat v provizorních a spěšně sjednaných podmínkách, takže nebylo divu, že se početnému pražskému personálu z mezinárodních hotelů ani do Düsseldorfu nechtělo. Přes vysoké ceny, obvyklé již na mezinárodních veletrzích, ale nikoliv na propagačních výstavách, byla restaurace neustále přeplněna.

Před výstavní halou byly vystaveny nákladní tatrovky, traktory, motocykly a osobní automobily, mezi kterými se dostávalo největší pozornosti nové Tatra 613, která bude postupně nahrazovat funkcionářů a diplo-

matům dosavadní "šestsettrojku." Ačkoliv se v perspektivě tvrdí, že její koncepcí navazuje na tatrováckou avantgardní tradici, bude nezaujatému návštěvníkovi připomínat kombinace různých západních automobilů. Původní originální koncepce se plně vytratila, překvapí na domácí poměry nebylo a při psychové vybavení vnitřek vozu. Tatra 613 má obsah 3 493 cm³, výkon 165 HP a spotřebu 18 litrů na 100 km při rychlosti 110 km v hodině.

Ve výstavních místnostech byla vystavována různá strojní zařízení Strojimportu, Kova, Intersigmy apod. Na 5000 m² vystavovalo zde celkem 32 podniků zahraničního obchodu s 940 exponáty. Vedle fréz, soustruhů, velkých ofsetových strojů (prodejní cena v průměru DM 26.000), pump, modelů turbin mohla odborníky zaujmout i lékařská intenzivní stanice nebo zubolékařské křeslo z Chirany.

Běžný návštěvník se samozřejmě nejvíce zajímá o konzumní zboží. Kromě potravin, televizorů, radiopřijímačů, gramofonů, magnetofonů, suvenýrů, malého stánku s knihami a gramofonovými deskami byly vystavovány modely dřevěných chat vy-

ráběných bratislavskou Drevovinní. Pro ilustraci: nejlevnější tzv. střešová chata o ploše 45 m² exportovaná německou firmou přijde na DM 17.770 bez cla a daně, nejdražší pak na DM 27.100 (plocha 85 m²).

Pozornost jistě zasloužila expozice československých bot, kde tvary modelu mohla jistě konkurovat nebo napadit předtí západní vzory. Zešla však zklamala kožená kenfokce svým špatným materiálem a zpracováním, která by na Západě jen těžko hledala odběratele.

Německý tisk si povšíml početného personálu, kde přirozeně nechybělo zastoupení "bdělých očí" kontrolujících čas od času propagační tiskoviny, zda se mezi nimi nevyskytují náhle nějaké zakázané, a také přebytku politických hesel a symbolů — které novináři přičítají "malé zkušenosti personálu s podobnými výstavami na Západě" (FAZ 4. 6. 75). Německého návštěvníka navštěvujícího Československo pak udivoval fakt, že zde vidí věci, které jsou v Československu těžko k nalezení — skutečnost, která zase neudivuje československého občana, znajícího rozdíl mezi exportním a tuzemským zbožím. —vah—

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se redakce v New Yorku přenést evropskou redakci a expedici AL do Frankfurtu nad Mohanem. V budoucnosti budou AL vycházet pod novým názvem EL — Evropské listy jako evropská mutace Amerických listů. Veškerou korespondenci v Evropě a také platby za EL je možno odevzdávat předtím na už zveřejněnou poštovní schránku a konto.

Nová evropská adresa: FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 61 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gbfstr. 85. Připíše účel platby: EL.
 - červenou poštovní poukážkou (z ciziny mezinárodní) na adresu: FK, 6 Elm 70, Postfach 70 0254 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postcheckkonto 3281 90 — 603, Postcheckamt Frankfurt.
 - v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlungsschein" (lze obdržet zdarma na každém poštovním úřadu) a vyplnit ve všech dílech: nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postcheckkonto 3281 90-603, Postcheckamt Frankfurt/M. a adresu FK, 6 Elm 70, Postfach 70 0254.
 - ve Švýcarsku můžete zatím platit odsláním poštovní poukázky na konto 89 — 898 s udáním "Z. G. Americké listy".
 - převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. Ochsentrass, 2033 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P5-622 989".
- Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11,50 ve Švýcarsku ročně SFr. 50.00, pololetně SFr. 25.00, čtvrtletně SFr. 13.00

v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné "tuzemské" časopisy. Zjistíte, že doba, kdy vnovaly bodné msta Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je ložiskem, místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Neníli vám osud své valé vlasti lhostejný, staňte se členem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: EVROPSKÉ LISTY,

FK, D-6, Frankfurt M. 70, Postfach 70 0254. Přiložíte se za odběratele "Evropských Listů" a předplatné zaplatíte poštovní složenkou (celoroční, pololetně, čtvrtletně). Nebudete se škrtit, Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:
Adresa:

AMERICAN LISTS, evropské vydání — EL. Vydává a tiskne Universal Sotol Publications, Inc., 233 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané příspěvky se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICAN LISTS, Edition for Europe — EL. Published and printed by Universal Sotol Publications, Inc., 233 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent.

JEŠTĚ NA OKRAJ OSLAV

Otázky zněly: Je pro dnešního Němce vůbec květen 1945 měsícem osvobození či dokonce pouze osvobození nebo také nescem třeba národní porážky, datumem rozpadu vlastního státu? Takto a podobně se vyptávali lidé v NSR, ve dnech oslav snad každý ze zděšných demokracií. Odpovědi byly a jinak to ani být nemůže, zvláště pak u starších ročníků, rozpačitě. Výročí osvobození: ano, ale také výročí tvrdého pokoření, konce hitlerismu: jistě, ale také začátek splácnutí vlastní viny. U mladých, kteří vinu nenesou a těch je dnes v Německu téměř polovina všech obyvatel, jsou názory jednoznačnější. A čím vyšší je školní vzdělání, tedy informovanost mladých generací, tím jasnější přesvědčení o tom, že i pro Němce byl květen 1945 osvobozením.

Nicméně problém zůstává. Problém, který známe z dějin i ze současnosti u mnoha národů, problém míru, identifikace jednotlivce s historií vlastního národa, státu, režimu. Proto také způsob, jakým přistoupila v výročí května 1945 například NDR byl — viděno očima Němců — poněkud směšný, nepravdivý, jarmareční. Nechat totiž vyprávět každodenně na stránkách novin i na obrazovce televize Němce o tom, jak se nesmírně těšili

na příchod Rudé armády — je přinejmenším satirizující. Politický cíl toho byl ovšem jasný: vymazat v povědomí svých i cizích východní Německo jako součást někdejšího Hitlerova Německa a propážit se, podobně jako se o to snažilo Maďarsko a Bulharsko, mezi vítězi; přičemž vítězi oné války jsou rozuměni jen ti východně od Labe. Válečné příspěvky Anglie a zvláště Spojených států byly v NDR (tam zvláště) připomínány jen, jde-li o hrůzy války, o nálety, bombardování a pod. Potud NDR.

V západním Německu byl obraz jiný, ale i zde vyvolalo výročí května problémy. Alespoň jedno si však západní Němci a zvláště jejich politické uvědomují, totiž, že v historii nelze gumovat jako v školním sešitě, nelze vynechávat to, co se jednomu nelíbí, ba nelze ani zapírat, ani zapomínat na vlastní činy. (To platí ovšem nejen v Německu. Přeskočit svůj vlastní stín, to se nikomu ještě nepodařilo). Výročí května 1945 je tedy i v západním Německu chápáno se smíšenými pocity: jednak jako osvobození od hitlerismu, jehož měla většina Němců v té době snad již konečně dost, ale i jako vzpomínka na miliony vlastních mrtvých — a kdo je kdy ochoten říci o vlastních mrtvých,

že padli zbytečně? — i jako začátek ztráty jednotného státu a cesta k nové diktatuře v jedné z jeho dvou nástupnických částí.

Toto komplikované stanovisko německého národa k rozhodujícímu okamžiku moderních evropských dějin měl vyjádřit projev spolkevního prezidenta Waltra Scheela, přednesený před reprezentanty politického života a diplomatickým sborem v bonnském zámku 8. května. Všichni věděli, že půjde o projev, který má spoluformovat národní vědomí, který bude pozorně studován na Západě i na Východě. Že půjde o řeč, která nalezne chválu i kritiku.

Scheel vycházel především z toho, že 8. 5. 1945 je a musí být v německých dějinách "rozporným dnem", v němž padlo Hitlerovo Německo — ale s tím i Německá říše, která nebyla tvůrcem Hitlera, nýbrž historického vývoje v 19. století a byla po generace Němců milovanou vlastí.

Scheel chtěl být a byl, při této příležitosti, i značně kritický k Němcům: "Hitler nebyl žádným nevyhnutelným osudem", řekl ve svém projevu, "nýbrž byl zvolen". "Lidé podlehli svůdci za mihotavou naději, že je vyvede z největší bídě... Nepřipisovali jsme v době největší sociální nouze svobodu to místo, které jí náleží a podle ústavy také patřílo... V našem jménu se odehrály miliony vražd". "Vím", pokračoval pak Scheel, "že jsou mnozí, kteří by o tom nejraději nic neslyšeli... ale jen jestliže na to nezapomeneme — smíme se opět s hrůzou nazývat Němci".

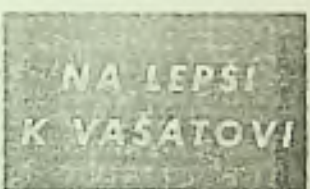
Tato slova, podle některých slova "příliš jednostranně kritiky", to zřejmě byla, co způsobila, že projevu nebyl přítomen nikdo z opozičních politiků. Nikdo z nich sice pozvání neodmítl, ale každý z nich byl "jinak zaneprázdněn": názory opozice na jednotlivé souvislosti národních dějin jsou od názorů liberálů přece jen odlišné. Nebyli však přítomni ani někteří z řad sociálně-liberální koalice, totiž ti, kteří v době války bojovali nebo působili na protiněmecké straně fronty: především Willy Brandt a Herbert Wehner. I ti prý byli zaneprázdněni, ale zaslíbení věděli, že nesouhlasí s některými formulacemi Scheelova projevu — například hned s pasáží úvodní, v níž se říká: "naši bývalí nepřátelé oslavují tento den". Pro německé politické emigranty však nejsou a nebyly státy protihitlerovské aliance nikdy nepřáteli, ani bývalými.

Snad více jak co jiného ukazuje právě tento příklad, týden oslav v Německu, tento Scheelův projev a reakce těch či oněch, jak hlub-

PROTEST FILOSOFA

Pražským kancelářím světových tiskových agentur se dostal do rukou další významný dokument. Je to dopis českého filosofa Karla Kosíka, adresovaný francouzskému filosofovi, spisovateli a publicistovi Jean-Paul Sartrovi. Karel Kosík si v tomto otevřeném dopise stěžuje na dnešní duchovní atmosféru v Československu. "V posledních letech" — píše Kosík — "jsem ve zvláštním postavení; zároveň žiju a zároveň jsem mrtev. Pokud jde o má lidská a občanská práva, zredukovali mě na pouhé nic; navíc žiju zcela mimořádnou existenci, obklopen pozorností a péčí státní policie. Byl jsem vyškrtnut ze seznamu autorů a vyloučen z knihoven. Neexistuji — a proto nejsem oficiální instituce povinný odpovídat na mé stížnosti a protesty.

Jako filosof, učitel a autor jsem ve své vlasti zaživa pohřben. Jako občan cloupen o veškerá základní práva. Žiju jako někdo, kdo je stále podezírán a obviňován." Ka-

rel Kosík pak podává zprávu o tom, že 28. dubna tohoto roku mu policie při domovní prohlídce zabavila tisíc stran rukopisu jeho vlastního filosofického díla, o jehož osud se teď bojí právě tak, jako o osud rukopisů, které byly tehdy — také při domovních prohlídkách — polici zabaveny spisovatelům Ivanu Klímovi a Ludvíku Vaculíkov. "Nejde o mě", dodává Kosík v dopise a píše, že by o diskriminaci vůči němu samotnému pomlkel; ale teď už nemůže mlčet, aniž by se "sám cítil viněn, že mlčky přihlížím tomu, jak nad hlavami všech československých spisovatelů visí hrozivý Damoklov meč, jak může policie kdykoli zabavit každý rukopis, ať už hotový nebo rozpracovaný. — Ještě je čas" — píše dále Kosík — "toto nebezpečí odvrátit. Neztrácím naději v rozvážnost odpovědných československých představitelů. Společným a prozíravost a svědomí socialistických, demokratických a komunistických přátel Československa." A

boko sahají historií způsobené jizvy v generacích, jež se na této historii ještě spolupodílely, ale i jak málo pomáhá být i pochoptitelná zástí a jak málo je potřeba nepokryté tolerance má-li národ a stát, bez škod na duchu, vyjít ze slepých uliček vlastních dějin. Snad i to by mělo být pro nás poučné, neboť kdo ví... ?

český filosof kladé otázku: "Znamená snad duben roku 1975 novou etapu takzvané normalizace v Československu, s novými, zblbkotnými metodami?" A uzavírá zcela jednoznačně: "Existence duchovního života je ohrožena v samém základu; je ohroženo právo myšlet a psát".

Své obavy konkretizuje: "Byl jsem nedávno vyšetřován v souvislosti s údajnou podvratnou činností a nemohu vyloučit možnost, že bych mohl být odsouzen až na pět let do vězení. Ale přesto mě daleko víc trápí jiná věc, která je — zdá se novou policejní taktikou: zabavování rukopisů jako všeobecná praxe."

Karel Kosík byl svého profesorského místa na Karlově univerzitě zbaven brzy po potlačení Pražského jara v roce 1969, byl pak vyloučen z ústředního výboru KSČ (kam ho zvolil známý "vysočanský" sjezd, čímž pak byl kooptován na nějaký čas do úřadujícího ústředního výboru) a byl posléze vyloučen i ze strany.

První ohlas na Kosíkův dopis přišel z Itálie — a to od ústředního tiskového orgánu italských komunistů, Deník Unita přinesl zprávu italské tiskové agentury ANSA o Kosíkově otevřeném dopise Sartrovi a dodal k tomu toto: "Skutečnost, uvedená v tomto dokumentu, jsou mimořádně závažné. Prohládky a zabavování rukopisů v soukromém vědeckém bytě jsou opatření, která mohou vyvolat jen nesoulas a odsudek." Všichni, kdo se jen trochu zajímali o myšlenkovou přípravu procesu, jemuž se dnes říká Pražské jaro, jistě přesně vědí, kdo je Karel Kosík. Jeho významná filosofická kniha "Dialektika konkrétního" (která mimo chodem vyšla v mnoha světových jazycích) patřila k základním dílům obrozovaného marxistického myšlení v Československu. Kosíkovy stati ve Filosofickém časopisu, v jiném odborném tisku a pak především v Literárních novinách (později v Literárních listech), v Plameni, v Orientaci a jinde znamenaly vždycky podstatný přínos k probíhající diskusím, jímž byly také často podnětem k novým, inspirujícím úvahám. To, že Karel Kosík nesmí už po řadu let publikovat ani pedagogicky působit, je pro rozvoj moderního českého myšlení velká, možná nenahraditelná škoda. Ale — jak on sám píše — neplatí to jen o něm. Platí to i o dalších jeho přátelích; platí to i o jeho případných ideových odpůrcích, o myslitelích jiného, neméně legitimního založení, kteří jsou dnešní totalitou (a možná že děle než Kosík) odsouzeni stejně k mlčení a nečinnosti.

Nebezpečné sovětské paprsky

Americký novinový kronikář Jack Anderson napsal mj. ve Washington Post o podezření, že sovětská stanice u Leningradu vysílá proti americkým raketovým základnám krátkovlnné paprsky, které způsobují vážné onemocnění obyvatel ve Finsku. Především mohou být příčinou rakoviny, srdečních záchvatů a jiných vážných onemocnění. Podle Andersona musela většina Rusů již opustit okolí stanice. Ve finských městech Kuopie, Joensuu, a Ilomantsi, které leží nejbližší sovětské stanice — skutečně WHO zaznamenala

la mimořádně vysoký výskyt uvedených nemocí. Např. žádné město na světě nemá vyšší procento srdečních onemocnění než Ilomantsi. Americký vědec Milton Zaret potvrdil Andersonovy údaje na konferenci ve Varšavě. Nyní k případu zaujali stanovisko i finští lékaři. Zdravotní úřad v Ilomantsi se domnívá, že hlavní příčinou je nesprávná výživa, kouření a dědičnost. Dr. Turo Nurmičko označil zprávu za bluf, ale potvrdil, že tamní obyvatelé jsou skutečně vystaveni ve větším měřítku rakovině než obyvatelé v jiných částech země. —fh.

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 3 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Přikládám šek (money order) na dolarů

Jméno

Adresa

Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

BILANCE NATO

Toto je klíčová pasáž úředního komuniké, vydaného v Bruselu na závěr vrcholné konference Atlantického společenství: "Spojeneční představitelé jsou posileni ve svém odhodlání zachovat solidaritu společenství — a obnovit ji tam, kde byla narušena, tím, že se odstraní příčiny jejího oslabení mezi společníci." A: "základním cílem společenství je zajistit nezávislost a bezpečnost jeho členů a umožnit vytvoření trvalé struktury míru".

Komuniké se zmínilo o vážných problémech, které se staví do cesty tomuto cíli. Jedním z nich je světová hospodářská situace. A dále — ozbrojené síly Varšavského paktu se neustále zvětšují, měrou, která přesahuje jakékoli zjevné potřeby obrany.

Tím se ovšem otevírá vlastní otázka vztahů mezi západem a východem. Bruselské prohlášení potvrzuje přání společníků, aby místo konfrontace převládlo porozumění a spolupráce. K tomu však je třeba, aby se podobná snaha projevila také na východě. Moskva a její spojenci nepřestávají naléhat na brzké zakončení konference o evropské bezpečnosti a spolupráci. Na tiskové konferenci po skončení bruselského zasedání generální tajemník NATO Joseph Luns řekl: "Brzké dokončení konference o Evropské bezpečnosti a spolupráci je stále ještě možné, jestliže Moskva dá na jevo politickou vůli". A není

Mezinárodní přehled

to možná pouhá shoda okolností, že právě v tomto den oznámil Sovětský svaz, že jeho delegace na evropské konferenci předložila nové významné návrhy v hlavních nedořešených otázkách. Reuters korespondent k tomu hlásil, že v přípravných jednáních v Ženevě nastal jistý pokrok, a to v otázce výměny předběžných informací o vojenských manévrech, ale také v klíčové otázce styků mezi západem a východem a kulturní spolupráce.

zč

BUKUREŠT-BONN

Tajemník rumunské komunistické strany Andrei se v Bonnu sešel s ministrem financí Apelem, s ministrem zahraničí Genscherem a byl přijat i kancléřem Schmidtem. Andrei přijel vyjednat o poskytnutí dalších obchodních výhod. Rumunsko je u západního Německa silně zadluženo. Ioni pasiva ve vzájemné výměně zboží dosáhla 872 milionů marek a letos tato suma bude pravděpodobně ještě překonána. Jednou z možností, jak by si Rumunsko představovalo hospodářské úlevy by bylo poskytnutí s placením dluhů — nebo poskytnutí nové půjčky. Ale západoněmecký ministr financí Apel musel poukázat na všeobecnou tísnivou situaci a tuto žádost odmítnout. Rumunsko by si rovněž přálo, aby ve styku s

vyspělými západoevropskými zeměmi bylo považováno za stát s méněvyvinutou ekonomikou. Takový statut má například Jugoslávie, která ovšem splnila řadu předepsaných kritérií. Andrei se sešel také s ministrem zahraničí Genscherem a ukázal při jednání o berlínském problému jistou pružnost. Po schůzce s kancléřem Schmidtem bylo oznámeno, že mezi oběma zeměmi neexistují žádné oboustranné problémy.

Výměna názorů na celoevropskou konferenci o bezpečnosti a spolupráci, o Blízkém východě a snižování vojenských jednotek v Evropě prý byla plodná. Rumunský představitel pozval kancléře Schmidta příští rok na návštěvu a Schmidt pozvání přijal. Andrei nicméně musel odjet domů s řadou nezodpovězených otázek.

KRÍŽENÍ ZBRANÍ

Generální tajemník francouzských komunistů Georges Marchais zaútočil ve stranickém orgánu L'Humanité na solidaritu, kterou projeví francouzští socialisté, tedy strana François Mitteranda, svým portugalským soudruhům, tedy straně Maria Soarese. Mitterand hostil nedávno na svém venkovském sídle u Biarritzu Soarese, jakož i představitele belgických, italských, řeckých a španělských socialistů. Tehdy byl na vrcholu rozruch, který vyvolal zákrok proti lisabonskému socialistickému, nikoliv však oficiálnímu stranickému orgánu Republica.

V L'Unité vyjádřili portugalským socialistům znovu solidaritu François Mitterand a Claude Estier, kteří současně podotkli, že zákrok proti listu Republica odsoudily například už italská a španělská komunistická strana, kdežto francouzští komunisté upadli pouze do rozpaků. Jak známo, francouzští komunisté a socialisté mají mezi sebou spojenecký pakt — který však zvláště v poslední době nefunguje právě ideálně. Dochází k polemickému krížení zbraní. Konflikt mezi Soaresem a Cunhalem v Portugalsku, jako by živil i konflikt mezi Mitterandem a Marchaism v Francii. Francouzský ministerský předseda Chirac to neignoruje. Na gaulistickém shromáždění odsoudil jmenovitě Marchaisa za jeho, jak řekl, soublas s "vraždou", spáchanou na lisabonském prosocialistickém listu. Chirac nemá pochybnosti o zájmu na tom — aby se ve Francii upevňovalo komunisticko-socialistické společenství čili levicová protivládní opozice. President Giscard d'Estaing by chtěl přivést socialisty do vládního tábora. Marchaisova odpověď na Chiracův projev nebyla toho druhu, aby živila socialistickou dů-

věru ve společenství s komunisty. Pronesl také některé chybny o úspěchu chystaných porad vrcholných představitelů francouzské levice v zájmu vylepšení jejího společného programu z roku 1972. Postoj portugalských komunistů navíc přispívá i k jiným trhlínům. Jde o už zmíněná stanoviska španělských a italských komunistů. Generální tajemník španělské strany Carrillo se zúčastnil na sklonku minulého měsíce pařížské recepce na Soarešovu počest a při té příležitosti otevřeně kritisoval svého portugalského kolegu Cunhala. Generální tajemník italské strany Berlinguer prohlásil v těchto dnech v interview s milánským deníkem Corriere Della Sera, že nesouhlasí ani s jistými rozhodnutími hnutí branných sil v Portugalsku, ani s jistými postoji portugalských komunistů. Berlinguer přitom jmenoval vyloučení portugalských křesťanských demokratů z účasti na volební soutěži v dubnu, zákrok proti deníku Republica a stanovisko k autonomii odborových organizací.

HOSPODÁŘSTVÍ A POLITIKA

"Ekonomika je koncentrovaná politika", říkával prý rád Lenin. Jeho poučku si berou k srdci i ve Varšavě. V den kdy se polský ministerský předseda Piotr Jaroszewicz vydal náhle do Moskvy k několikahodinovému, ale zřejmě velice důležitému rozhovoru s předsedou Rady ministrů Alexejem Kosyginem o hospodářské spolupráci — přiletěl vůdce polské komunistické strany Edward Gierek do Švédska na čtyřdenní oficiální návštěvu, aby oplatil švédskému ministerskému předsedovi Olofu Palmemu jeho loňskou cestu do Polska a projednal s ním zejména další rozvoj hospodářských styků. Polsko-švédský obchod rychle vzrůstá — od roku 1970 stoupl na pětinašobek, ale jako s jinými partnery na Západě i se Švédskem vykazuje Polsko vysoký schodek. Gierek se snaží najít nová odbytiště pro polské výrobky a sjednat úvěry, jakož i splácení dluhů. Informované prameny ve Stockholmu uvedly, že Švédsko je ochotno poskytnout Polsku úvěry v celkové hodnotě asi 600 milionů švédských korun, to je asi 140 milionů dolarů. Švédové rovněž doufají, že si zajistí dodávky až jednoho milionu tun polského koksovateľného uhlí ročně pro velkou ocelárnu, stavěnou v severním Švédsku. Především jednání o dlouhodobých dodávkách polského uhlí uvázla v otázce ceny. Gierek podepsal ve Stockholmu několik dohod, které těsněji zapejí polsko-švédský obchod do desetileté kooperace dohody z loňského roku.

SPOL. REPUBLIKA A ODBORY

V Hamburku skončil 10. sjezd západoněmeckých odborů — DGB. Jednalo na něm 478 delegátů 16. odborových svazů, kteří zastupovali více než sedm milionů západoněmeckých odborářů, o odborové politice, o právu pracujících spolurozhodovat při řízení podniků, o opatřeních proti současné obtížné hospodářské situaci — jako např. o ochraně spotřebitelů, o zavedení pohyblivé hranice pro odchod do důchodu, o osvobození odborových funkcionářů od vojenské povinnosti a pod. Je zajímavé, že toto šestidenní jednání, kterého se zúčastnila navíc i delegace československých odborů vedená tajemníkem ÚRO Bedřichem Kačírkem, vzbudilo tak mimální pozornost stálých československých korespondentů akreditovaných v Bonnu, kteří jindy projevují obdivuhodnou pohotovost, když referují o zcela okrajových událostech, samozřejmě takových, které se dají propagandisticky využít. Proč tato zdrženlivost? Z hamburského zasedání se nedal vytloukat žádný politický kapitál, jednání odborů nedalo nejmenší příležitost k obligátním útokům na západoněmecký revanšismus — naopak — pravdivé referování o průběhu sjezdu by mohlo vyvolat v Československu nepříjemné reminiscence. vzpomínky na dobu před sedmi — šesti lety, kdy i československé odbory měly u nás svou politickou váhu, svůj vlastní hlas. V průběhu normalizace a pod vedením Karla Hofmanna byly československé odbory opět deklasovány na jednu z převodových pák stranické politiky, ztratily jakýkoliv politický význam, samostatnost a jejich hlas smí občas zaznívat v chorálu s jinými hlasy — které vzdávají hold straně a opěvují její dobrou a moudrou politiku. Něco takového by samozřejmě pozorovatel z Československa marně hledal na hamburském jednání. Spíše by si povšiml jevů mu neznámých a překvapivých. Například, že spolkový kancléř Helmut Schmidt nepřišel odborářům ukládat úkoly, ale přišel je žádat o spolupráci. Neboť v demokratickém světě platí zásada, že jestli někdo vůči někomu staví požadavky, pak to není vláda vůči odborům, ale odbory vůči vládě. Hamburský sjezd potvrdil, že západoněmecké odbory neinklinují k politice extrému, nemají zájem zneužívat moc, kterou mají, neboť stojí pevně na pozici parlamentní demokracie. Tato politika již v minulosti přinesla západoněmeckým pracujícím mnoho výhod — především velice vyspělé sociální zákonodárství — je možno říci jedno z nejlepších na světě.

S. V.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připisujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE., Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET Bronx, New York 10458

HITLER - PO LETECH

Ferdinand Peroutka

K třicátému výročí konce druhé světové války vyšla v Německu spousta knih — "vlna" knih — o Adolfu Hitlerovi. Americký literární kritik to shledával přirozeným, neboť, jak se vyjádřil, "stalo se to jím", Hitler "stal se" Němcům. Jen jím?

Ve vzpomínání na Hitlera byla na obou březích Atlantického oceánu nadhozena trapná, ale asi nevyhnutelná otázka: byl to velký muž? Když se hledá měřítko, za velkého muže obvykle je pokládán ten, kdo měl vynikající vliv na události doby. Po této stránce kandidatura Hitlerova je dostatečně doložena. Po celé jedno kritické desetiletí nikdo neměl větší vliv na to, co se dalo. Mnozí však pokládají za velkého jen toho muže, který měl dobrý vliv.

Velikost je velikostí vždy v poměru k něčemu jinému. Fysicky velký člověk je ten, který stojí mezi fysicky malými. Hrdina "Guliverových cest" byl jednou velký a jednou malý, podle toho, byl-li zanesen do říše trpaslíků nebo do říše obřů. Také síla počítá se podle sil okolních. Tisíce kanonů je velká síla, má-

Nezvalovo výročí

V Třebíči — v básníkově rodném městě — se konaly oslavy nedožitých 75. narozenin Viléma Nezvala — předního představitele českého literárního surrealismu a pak dlouho oficiálního básníka Gottwaldova režimu.

Rumunsko láká

Loni navštívilo Rumunsko na 600.000 československých turistů. Celkem se tu vysílalo z celé Evropy i zamoří skoro 4 milionů lidí.

Finští komunisté nepodlehli nátlaku

Finská komunistická strana měla o velikonočních sjezdů — který se stal pro sovětskou stranu zklamáním. Ačkoliv více méně jasně přednesla svá přání, neprosili její proso-

li jich vedlejší stát jen pět set. Je uchazející, mají-li jich oba stejně, tisíc. Je malá, má-li jich někdo vedle dva tisíce. Jaká je síla vůle?

Opět to záleží na tom, jak silná je vůle sousedů. Spisovatelé rádi nanášejí živé barvy a někdy uvádějí nepopíratelné a dlouho trávající Hitlerovy triumfy v souvislosti s jakýmsi vrozeným mu demonismem. Pokud toho se týká, zase záleží na tom, jak dalece okolní svět je ochoten snášet jedincův demonismus, nebo, nechce-li jej snášet, jak je schopen mu čelit.

V nynější době psychiatrii, jichž je mnoho, často se zmocňují výkladu dějin. Pokud je na nich, Hitlerův otec byl alkoholik, a syn byl vržen do světa jako psychopat, neurotik, hysterik, měl buď Oidipův nebo matriarchální komplex, také inferiorní komplex, byl posedlý úzkostí, že plavovlasé ařížské ženy budou znásilňovány. Vedle toho měl syfilis a progresivní paralysu. Přidejme k tomu, že byl nehezky v tváři, a jeho tělo bylo neudatně složeno, a dejme tomu, že všechno je pravda, co psychiatrii zjistili nebo si vymyslili. Tu vzniká otázka: jak bylo možno, že jeden psychopat si tak dlouho zahrával s velkými evropskými státy, že celkem nerušeně sledoval své chorobné představy a svou gigantickou ctižádost, a kdyby ruské zimy nebylo, byl by se málem zmocnil světa? Nelze obejít tuto otázku.

Tolik, pokud se týká psychiatrického klíče k dějinám. Někteří jiní si libovali v sbírání dokladů o Hitlerově omezené inteligenci o jeho myslí třetího nebo čtvrtého řádu. Některé z dokladů jsou pravdivé. Jestliže však — k naší úteše — má být z toho vyvozeno, že Hitlerovým tajemstvím byla přihlouplost, jak velice můžeme být utěšeni? Tu opět: jak se stalo, že individuum intelektuálně třetího až čtvrtého řádu zatřásl světem? Váleční historikové konstatují, že na podzim 1939, kdy vypukla vál-

ka, situace byla pro Hitlera vlastně beznadějná.

Počet jeho divisi byl o tolik menší než počet divisi západních demokratických států, že někteří váleční historikové usuzují, že by byl poražen za týden, kdyby válka byla ihned vedena s plnou vážností. Nevěděl to Hitler, nebo věděl, ale přes to neváhal rozpoutat světovou válku? Bylo o něm řečeno, nikoli jeho přívržencem, že jednával s "jistotou náměstíníka." Jak vznikla taková jistota? Na druhé straně: co tehdy zadrželo ruku západních velmocí? Nevěděly, že jsou o tolik silnější, nebo věděly, ale...?

Argumenty o Hitlerově omezenosti sotva lze přijímat s plným potěšením. Neboť, byl-li on nevědomý a byla-li jeho inteligence nerozvívitá, jaký byl svět? Vyplývalo by, že svět byl absurdní a nedovedl udržet v mezích jednoho rozpínavého omezení se školáckou myslí. Čímž, že Hitlerova ideologie a jeho radikalismus byly infantilní. Odkud se vzalo tolik bezmoci proti infantilitě? Čest tehdejšího světa skoro si vyžaduje jiného úsudku o Hitlerovi. Máme za to, že konečný, vážený úsudek o něm bude: mnoho nevěděl, mnohemu nerozuměl, ale nějak věděl, nějak přišel na některé věci.

Roku 1936 Hitler řekl: "Pokud vidím, politika Anglie a Francie ztratila smysl, je-li posuzována z jejich vlastního hlediska, podle jejich vlastních životních zájmů." Tomuto výroku předcházelo několik jeho vyjednávání s těmito dvěma hlavními evropskými státy. Ve vyjednávání, jestliže pomíneme detaily, šlo o základní otázky moci. Hitler potkal se s povoleností, kterou snad předvídal, ale která ho přece udivovala. Anglie, po ní Francie, skoro chvatně se zřikaly moci, již měly.

Životopis Hitlerův sám o sobě bude vždy jen polovina věci. Dozvíme se z něho, o čem snil, ale ne, proč toho dosahoval. Jako historie ryby je neodlučitelná od historie vody, tak Hitlerův osobní příběh je neodlučitelný od prostředí, v němž působil, od obtíží demokracie v praxi, od únavy některých ideí a časté neprozřetivosti liberalismu, od celkového panorama dvacátého století.

Jsou důhady, kolik a jak Hitler četl. Tvrdil, že jako voják na západní frontě nosil v brašně Schopenhauerovo hlavní dílo "Svět jako vůle a představa," a jsou stopy toho, že snad, asi četl Nietzscheho nebo se nějak o něm dozvěděl. V obou případech buď nedočel nebo neporozuměl. Je možno, že pod vlivem Schopenhauerovy knihy

SVĚT BY NEMĚL ZAPOMENOUT

Před pětadvaceti lety byla v komunistickém Československu popravena Dr. Milada Horáková, předsedkyně Československé rady žen, poslankyně Národního shromáždění. Byla odsouzena a zavražděna nevinou. Ale nevinných obětí bylo víc, mnohem víc. Dr. Horáková byla však žena a Československo si jejím zabítním vysloužilo světový příměr... Dnes se hodně mluví o demokracii a Západ podává ruku — někdy skoro dychtivě. Demokratický svět by neměl zapomenout, co všechno komunismus dovede...

pojal vůli jako hlavní princip života, ale ušlo mu, že Schopenhauer vůli neoslavoval, nýbrž hlásal její umrtvení v budhismu nebo v něčem jiném. Snad mladého Hitlera také uchvátí titul — zase jen titul — Nietzscheovy knihy "Vůle k moci", ale nějak mu zůstalo utajeno, že Nietzscheovi vůle k moci znamenala především vládu člověka nad sebou. Snad mladý Hitler, plný chvilivosti — přecházel myšlenky, které se mu nehodily, snad vůbec některé myšlenky mu byly nedostupny. Ale toto nechápání ho doneslo mezi mocné světa.

Americký novinář Shirer napsal knihu "Konec Třetí říše", velkou nejen počtem stránek, nýbrž i počtem myšlenek. Měla velký úspěch na knižním trhu, ale žádný trvalý vliv politický. Můžeme při této příležitosti se ptát, proč lidé čtou knihy. Bylo-li v této knize poučení, bizo vyprechovalo z mysli, a chyby. Shirerem bítce osvětlené začaly se stěhovat zpět. Týž osud potkal knihu "Proč Anglie spala", již napísal budoucí americký prezident, mladý Kennedy.

Hitler měl podstatu své moci v oddané a také neotesané družině, která mnohemu jinému dávala rozhořnou přednost před studiem a čtením. Když Shirer viděl tuto družinu stát před norimberským soudem, ptal se: "Jak mohli tyto barbarští mužské ohrozit náš svět?"

To byla oprávněná otázka. Avšak také Hitler byl přesvědčen, že spatřil muzičky. Na podzim roku 1937 svolal své generály a pronesl k nim několikahodinovou řeč. Byla zachována v tak zvaném Hassbachově protokolu, který byl po válce objeven. Je

to důležitý historický dokument, ale není žádná chuť se k němu vracet a studovat jej. Deprimující četba není oblíbená. A leckterý dnes působící muž by se cítil potřebovaný. Hassbachův protokol obsahuje nejpovrhlivější obraz tehdejší demokratické politiky a mužů, kteří ji reprezentovali. Obraz ten nebyl vyvrácen, spíše potvrzen událostmi, jež potom rychle následovaly jedna za druhou. Viděl jsem je; mluvil Hitler ke generálům, jsou to nervosní, bázlívi, raději si nevědoucí mužičkové. Proč, generálové moji, nechat jim moc, když je tak snadno jim ji vzít? Proč neuchvátit některé země, když oni se neodvážejí tomu odpovídat a ani snad nebudou vědět, proč by měli? Je třeba využít chvíle a udeřit, sice by na jejich místa mohli přijít někdo schopnější a energičtější.

Lenin řekl, že našel moc ležet na ulici a zdvihl ji. Ve své době Hitler jednal s muži, kteří se jaksi ostýchali moci. Bylo s podivem, jak snadno je Hitler přemluvil, že zastupují nespravedlivou věc. Byly na západě sekty, které moc pokládaly za prohřešek, jakoby nebylo nic morálnějšího než být slabý. Byl to pestrý obraz společnosti v přerodu a v rozpácích. Cile nekritizujeme, jen to, že úplně zmizel ohled na okolnosti. Byli, kdo věřili, že užívání moci zmizí ze světa, jestliže oni půjdou příkladem napřed. Jiní se cítili obtěžováni a unaveni námahou, již udržování moci vyžaduje. Všechna různá přesvědčení byla pronášena velmi hlasitě, ve zmatku hlasů bylo nesnadno rozpoznat hranici, za níž sídlí už jen prosťáček počítlost, nebo hranice (Pokrač. na str. 6)

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U.S.A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW
WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0220

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
President

JOHN SOPOCI
Secretary

NAJDU DOMOV?

Jmenuji se Rex a jsem skoro čestokrevný člověk. Je mi asi osm měsíců a rád bych našel hodnou pánu. Nechci ale už trochu jídla, péče a lásky... To lidé, co jsem o nich slyšel, mi dávali splásky, spát jsem musel v blátě, kupali mne. Nemocného skoro na smrt, koberceho a krvečivého se mne ujali tři lidé, u nichž jsem dnes, po návratu z nemocnice, kam mne dopravili a nechali vyléčit. Mají však sami už tři velké děti a proto se tento cestou obracím na čtenáře AL s nadějí, že se mně některý z nich ujme. Určitě nebudou líbat, každý říká, jak jsem pěkný a hodný psík... Kdo by měl zájem, ať zavolat do redakce, číslo je (201) 626 1900. Na nový domov se těším. REX

SPORT

Zájem 28. kola I. fotbalové ligy se soustředil na tradiční, 97. pražské derby Sparta-Slavia, v němž o záchranu bojující Sparta zvítězila před víc nežli 32.000 diváky 2:0. Vedoucí Slovan Bratislava vyhrál v Žilíně 2:4 a bratislavský Inter, který také bojuje o mistrovský titul, porazil Zbrojovku Brno vysoko 7:0. Další výsledky: Jablonec-Bohemians Praha 2:1, Škoda Plzeň-Nitra 3:1, Dukla Praha-Sparta Trnava 1:1, VSS Košice-Sklomion Teplice 3:3, Třinec-Ostrava 1:0.

Disciplinární komise Čs. fotbalového svazu se rozhodla přiznat Spartě dva body a skóre 3:0 z utkání 27. kola s Nitrou, které bylo předčasně ukončeno v 80. minutě za stavu 1:2 pro Spartu po insultaci pozemního soudce. Nitra byla pokutována sumou 10.000 korun a uzavřením stadionu na tři ligové zápasy. Dvě kola před ukončením soutěže vypadala I. liga následovně:

ZDĚNEK PRAŽÁK — 50!

Zděnek Pražák se narodil 11. června 1925. Jako správný kluk zkusil snad všechny sporty. Jenomže zranění brzy ukončila jeho sportovní kariéru. Na to nerad vzpomíná, zato zdůrazňuje, že začal a skončil v Rapidu Vinohrady a jeho kamarádi byli Tonda Štrobach a bratři Ulanové. A tak svým sportovním srdcem zůstal věren Rapidu a fandanu AC Sparty. V roce 1948 jako věrný demokrat odešel do ilegality, a těsně před svým zatčením do exilu. Je těžké vyčíslit — z nedostatku místa — všechny jeho funkce a jeho bohatou činnost. Jen zaznamenejme alespoň, že stál u kolébky Svazu svobodných československých sportovců v zahraničí, v němž stále neúnavně pracuje. . . Do dalších let mu přejeme zdraví, osobní úspěch a neucházející energii, kterou vyniká.

Redakce

HLAS AMERIKY

a jeho relace v češtině a slovenčině

Hlas Ameriky vysílá česky a slovensky dvě hodiny denně. První dvě patnáctiminutové relace začínají v 5.30 a v 6.30 ráno středoevropského času. V 17.30 hodin začíná pulhodinová relace a v 21.00 hodin se vysílá večerní hodinová relace.

Jednotlivé relace lze poslouchat na těchto vlnových pásmech: 13, 19, 25, 31, 41 a 49 metrů. Ve střední Evropě je možno poslouchat všechny relace také na střední vlně 251 metr. Každá relace Hlasu Ameriky začíná podrobnými zprávami a končí přehledem nejdůležitějších zpráv dne. Poté se vysílají referáty dopisovatelů a úvahy o významných událostech ve světě. V půlhodinové a hodinové relaci jsou pravidelné týdenní pořady na nejruznější náměty:

PONDĚLÍ — Nejen pro ženy; Věda a technika; Kurs angličtiny. ÚTERÝ — Kultura v Americe; Hospodářský přehled; O dzezu a z dzezu. STŘEDA — Člověk, technika a příroda; Kulturní přehled; Mladý svět. ČTVRTEK — Americká hudební scéna; Reportáž z Ameriky; Kurs angličtiny (opakování). PÁTEK — Škola a výchova; Ze světa práce a odborů; Výběr z amerických časopisů. SOBOTA — Co si a Slováci v zahraničí; Týden ve světě; Horizonty. NEDĚLE — Životní prostředí a ekologie; Náboženský pořad; Otázky a názory žurnalistů; Nedělní zápisník M. Cermáka; Americké hudební divadlo.

Tabulka:

1. Slovan	36
2. I. Bratislava	35
3. Bohemians	34
4. Zbroj. Brno	31
5. Slavia	29
6. Teplice	29
7. VSS Košice	27
8. Du. Praha	27
9. Ostrava	26
10. Trnava	26
11. Plzeň	26
12. Jablonec	26
13. Žilina	26
14. Sparta	25
15. Třinec	24
16. Nitra	21

Výsledky 28. kola II. fotbalové ligy: Vítkovice-VSŽ Košice 3:1, Kladno-Liberec 0:1, Prešov-Pov. Bystrica 3:0, Vlašim-Převízká 2:2, Trenčín-Martin 3:1, Hr. Králové-Kys. N. Město 3:1, Bardsjov-Pardubice 8:0, Lok. Košice-B. Bystrica 2:0. Pořadí na čele se nezměnilo. Vede Lok. Košice se 44. body před Trenčínem s 35. body a Vlašimí s 33. body. Tabulku uzavírá Kladno s 23., VSŽ s 22. a Pardubice s 18. body.

Fotbalový klub New York Cosmos (už s Pelém) schraje v neděli, 15. června exhibiční utkání proti Dallas Tornados. Začátek ve 3:30 P.M. Nejbližší mistrovské utkání schraje Cosmos ve středu, 18. června také na Downing Stadiumu proti Toronto Toros. Začátek v 7:30 P.M. Minulou středu NY Cosmos porazil Hartford 2:1 a ujal se vedení ve Východní skupině.

—pza—

HITLER... Listárna...

(Dokonalé, ze str. 5.)

mezi ušlechtilostí a bážlivostí. Intelektuálové? Jako tak často, intelektuálové šli svou cestou, naklonění všem druhům avantgardy literární i politické. Nic nepovažovali za důležitější než "být přítomni". Když se začali roznýšlet, bylo pozdě, aspoň pro německé intelektuály. Ossietzki, politicky z nich nejvýznamnější, byl mezi prvními, kdo ztratili život pod Hitlerem. Zanechal jakýsi epilog. Mezi intelektuály, psal nyní Ossietzki, je příliš mnoho milovníků katastrofy, pochutnávají si na neštěstích světa. A známý básník a romanopisec Franz Werfel, pražský redák, napsal před sebevraždou: "Bylo mi dáno poznat mnoho druhů arogance, ve mně samém i v jiných. Žádná jiná arogance tak nesází, netváří se tak opovržlivě a diabolicky jako arogance intelektuálů. plných ještětve vášně vypadat hluboce, záhadně a nesrozumitelně a působit trampoty eslatinám lidem. My, bezohledníci, jsme byli první, kdo přiléhali o lei do ohně, na němž se teď peče lidstvo."

Je souzeno, aby národy a státy, i ve svých těžkých chvílích, musily truchlivě počítat s tímto druhem intelektuálistů? A je mnoho stránek každé věci. Po válce demokratičtí spojenci obsadili jím určené části Německa a rozdávali formuláře, na nichž každý Němec měl odpovědět, proč nerozpoznal v Hitlerovi zločince. Němci byli tak zkruseni svou porážkou, že se neodvažovali zeptat: "A proč vy ne?" Byla doba, kdy vůdce anglických liberálů a britský ministerský předseda za první světové války, Lloyd George, nazýval Hitlera "Washingtonem Německa" a "největším Němcem století". Následník trůnu vévoda windsorský ho jel navštívit, London Times velebil Hitlerovy řeči jako "upřímné a rozumné". Roku 1935 sám Churchill psal, že není ještě rozhodnuto, zda Hitler "neobnoví čest a klid v myslích Němců a nepřivede je zpět do pořádku evropské rodiny k jejímu prospěchu."

(Budeme pokračovat.)

Prosíme čtenáře

aby přímo nám hlásili změny adres. Je to rychlejší a jednodušší než přes poštovní úřad

Redakce

Vážené redakce,

na sečím poutání po USA jsem se dostala, díky svým hostitelům na návštěvu do Miami, kde žije více jak 25 let jedna zpřiznauč rodina. Vážely jsem o Miami mnoho slyšela a čela a byla jsem právem zvědavá na tento výsoký kalifornský svět na samém jihu Floridy. Hned jak jsme přijeli Floridské hranice, zaregistrovali jsme zmeu. Vše bylo bílé a čisté, jaksi upravené. Nechtěl se škrít o tom, že jsem dostala záber z amerických hotelů a gigantických Kondominálů na Miami Beach a že mne překvapilo množství starých lidí. Mám jsem hledala mladé lidi. Snad je to tak dobře, že starouši a státníky tráví podzim svého života pod téměř stále modrým nebem a laskavými slunečními paprsky. V duchu jsem si přála, kdyby bylo možné vzít si trochu toho tepla k nám domů, však by se hořilo zničit naše neklamec zimy. — Jsem vděčná svým hostitelům, že mi umožnili vidět tolik zajímavého. Doma bude o tom vyprávět, však se už na to těší. — Mimo to věřímno si vezu domů ještě zcela nečekaný zážitek. Několik známých nás pozvalo na taneční večer do velmi útulného kulturního střediska "Legion Park Auditorium" na 66 Biscayne Blvd., které je — povím — bohatěm programem pro dospělé a tak zu. Senior Citizens. Byla jsem mile překvapena rozmanitostí náčebních představení, které může každý zájemec navštěvovat a, což je vechol mcho překvapení — zadarmo. Myslela jsem si: v Americe? Zadarmo? Co to asi bude? Nelenila jsem a poprosila své přátele, aby mne do některých hodlu uvrdli. — Vybrala jsem si lekec řízení instruktorkou Jarmilou Radechorskou, zářásala jsem, neboť to je krásné české jméno a v duchu jsem si říkala, kdo to asi bude? — A veře m, netluji šli dostát se do hodlu p. Jarmily Radechorské. Jarmila už gymnastiku, pohybovací věchoy, Yoga, pro ženy všeho věku, výhrozový tence pro děti, a "International Ballroom dance" pro zájemce o společenský tence, mimo to uči tance lidový, ze všech možných koutů světa. Jarmila hodně cestovala, mnoho zemí navštívila a proto může učit tance zemí, ve kterých žila. — Sedla jsem v koutku sálu a jen jsem se zcela soustředila na drobnou českou ženu, která plynulou angličtinou lidla hodiuv, jako dirigent hůlkou mnohačetný orchestr. Výuka měla vysokou úroveň a ženy ve věku od 30 do 70 let (ty starší cvičily lépe než ty mladší) ohýbaly těla všemi směry — bez hudby — s hudbou — při zeuku bubínky — ve stoje, v leže na podlaze — kontroloa držení těla a pohyb v prostoru a kroky různými směry, pomalé, rychlé — poskok — pomlka. Proč se o tom rozpíseji? Přála bych si, abyste můj článek otiskli v jedinech českých USA novinách, které znám a čtu, proto, aby všichni krajané věděli a znoru si každý uvědomil, že z našeho malého národa z různých důvodů odešlo do světa mnoho kvalitních lidí, kteří nám dělají čest a můžeme být na ně pyšní. — Setkala jsem se v Českém Klubu v Miami, kde výboruče vaří a mají báječné makové haláže, s mnoha krajanu, kteří suad ani nevědí, že mimo knedlíky a vepřového, po dobu svého pobytu budou moci konsumovat v hodinách p. Jarmily mnoho užitečného, a zajímavého. Někde deko škodí, což nebude na škodu, budou se cítit zdravější a budou pyšní na to, že jsou českého původu.

Přijí všem krajanům, kteří mají domov v této velké pohotinné zemi všechno nejlepší, líbí se mi, jak se scházejí a v těsnou k sobě drží a nezapomínají, až pojedete od Miami, navštívte hodiny profesorky Radechorské, nebudete litovat! Nejděte ji v Legion Park Auditorium, Biscayne Blvd. 66 St NE a uvberte si, co Vám bude nejlépe vyhovovat. Nerim, zda-li redakce listu hodlu tento můj malý příspěvek vytisknout, ale čitla jsem silnou potichu se Vám světit, neboť jsem nečekala, že v USA něco takového najdu a že se setkám s tak nesmírně zajímavou, vzdělanou a šarmantní ženou českého původu. Přijí Vám hodně úspěchů v každém podnikání.

S přátelským pozdravem:

S. A., t.č. USA

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET — NEW YORK

Nejmodernější zařízená a všim pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyň včetně všech pražských specialit pečená husa a kachna, vepřová pečená, svičková a záje na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný pražský prozdroj na šepu zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheon" 12 Noon — 4 P. M. Meadky to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-8505 — RH 4-9787

Nekonformní umění

Skupina nekonformních sovětských malířů chtěla nedávno uspořádat v Leningradu pod širým nebem výstavu podle nedávného moskevského vzoru, ale upustila záměry. Původně se mělo tohoto podniku zúčastnit čtyřicet až padesát umělců převážně z obou sovětských velkoměst. V prohlášení, doručeném západním novinářům v Moskvě se píše, že úřady zakročily proti těmto umělcům "represáliemi, terorem a hrubým vyděračstvím". Na

Odškodnění pro uprchlíky

Neue Zürcher Zeitung zveřejnila zprávu o práci na zákoně v Německé spolkové republice, jenž jednorázově poskytne odškodnění osobám — které opustily po roce 1965 východní státy. Jedná se o osoby pronásledované nacisty. Spolková vláda uvolní pro tyto účely částku 600 milionů západoněmeckých marek, přičemž 10% je zvláště určeno osobám nežidovského původu. Bývalí uprchlíci a pronásledovaní nacistickým režimem jsou již dnes — ještě před schválením tohoto zákona — vyzýváni k opatření potřebných dokumentů, jako křestního listu, důkazu židovského původu nebo důvodu pronásledování — nošení hvězdy, pobyt v ghetu nebo v koncentračním táboře, pracovní tábor, nucená práce apod. Doklady mají být předány k dalšímu zpracování příslušným organizacím, jako Charitas, evangelické církvi, židovským nebo uprchlickým organizacím. Východoněmecká vláda se k podobným odškodněním staví naprosto negativně.

—Hr—

základě toho stavu, který v sobě skrývá — to jsou slova dokumentu — "přímé nebezpečí pro svobodu umělců", nepokládají tyto za možné ukázat nyní veřejnosti v Leningradě své obrazy a odkládají tudíž výstavu. Prohlášení mimo jiné připomíná, že moskevský malíř Oskar Rabin byl nedávno vyloučen ze svazu výtvarných umělců. Jeho kolegům Michajlu Odnorolovovi a Alexandru Tapaškinovi pohrozily úřady vyloučením ze svazu, zúčastnění se leningradské výstavy. Leningradské umělce Jurije Žarkiče, Jevgenije Ruchina a V. Leonova úřady varovaly, že budou pohnáni k odpovědnosti za porušení veřejného pořádku. Rabinův syn Alexander, rovněž malíř, dostal dvě anonymní výhrůžky, že bude zavražděn. Moskevskému umělci Josifu Kiblickému milicionáři řekli, že bude vykázan z hlavního města, zúčastní-li se leningradské výstavy.

Nekonformní sovětské malíři se ve svém prohlášení odvolali také na nedávný článek v moskevské Pravdě, v němž byli ostře napadeni tak zvaní avantgardisté jako šarlatáni umění. Jeden doktor vědy o umění vyslovil v tomto listě názor, že tvorba malířů, nezávázaných socialistickému realismu, nemá se sovětskou skutečností nic společného a hyzdí normální lidské city a vztahy. Avantgardisté jsou prý apolitici, chtějí se zříci ideologie a jejich obrazy mají protiumělecký a často antihumánní obsah. A jejich chování — doslova pravil: "není nevinná hra ryziho umění, ale v podstatě aktivní kázání buržoazní ideologie". Na otázku, zda jsou výstavy takového

druhu nutné, odpověděl autor článku v moskevské Pravdě záporně. "Nemí se připustit, aby pod pláštěm novotářství pronikala nepřátelská ideologie".

JAKÉ BUDE BRNO?

Na základě výsledku soutěže z roku 1972 vypracoval útvár hlavního architekta města Brna návrh na přestavbu města do roku 2030. Předpokládá se, že do té doby bude mít Brno postupně 450 až 600 tisíc obyvatel, oproti dnešním 345.000. Rozvoj města je ovšem omezen demografickou situací, poměry v terénní sféře a nedostatkem bytů. Plán věnuje hlavní pozornost zlepšení brněnského životního prostředí. Za tím účelem se plánuje plynofikace teplárny ve Špitálkách, která je hlavním zdrojem znečišťování ovzduší. Sleduje se i cíl výstavby atomové elektrárny pro Brno. Z příměstského hospodaření se má vyčlenit železniční výroba. Kolem města bude dobudován zelený pás rekreačních lesů, což podpoří i plán vybudovat další základnu krátkodobé rekreace. Cílevědomě se má vysazovat zeleň i ve městě samém. Ke zlepšení zaostálé vybavenosti ve službách bude sloužit i spalovna tuhých odpadů a nové vystavěné moderní skladovací prostory pro různé podniky. Má být brzy dokončena stavba druhého březovského vodovodu a zajištěny další vodní zdroje, rekonstruována kanalizační a vodovodní síť a likvidovány zdroje znečištění řek Svatky a Svítavy, jakož i Brněnské přehrady. Důležitou součástí přestavby Brna je i zvládnutí problémů dopravních. Jde hlavně o urychlenou přestavbu železničního uzlu a intenzivní výstavbu dálničních tahů, tangent, okružů a přívadců i o koncepční rozvoj hromadné městské dopravy. Přestavba železničního uzlu (posun celé trasy o 700 metrů) poskytne možnost rozšířit brněnské městské centrum jižním směrem. Vznikne tak pracoviště pro třetímu všech brněnských pracovních. V tomto prostoru se budou budovat výškové stavby s vertikálně řazenými provozními celky, proložené velkými plochami zeleně. Historické jádro města s gotickým půdorysem a s památkami až z 12. století bude ořizováno pouze násky nebo hromadnou dopravou. Jihozápadní centrum Brna je určeno pořádání veletrhů a výstav, z velké části možná národních. Tady má vzniknout přestavbou dnešní Hrbáčovy ulice nová Václavská třída, spojující staré i nové městské centrum a výstaviště. To je ovšem návrh dlouhodobý, protože se na cestě i o demolici bytů, které je třeba najít znovu po-

Zahraniční dělníci v ČSSR

Jugoslávský tisk oznámil koncem měsíce května uzavření dohody mezi Jugoslavií a Československem o vysílání jugoslávských dělníků na práci do Československa. Tím byla ukončena namáhavá třiletá jednání mezi oběma státy, kde se stalo téměř neřešitelným problémem přivádění výdělků do Jugoslavií a jejich vyplácení v devizách. Jugoslávští dělníci odmítali jít pracovat do Československa za nesmířitelné koruny. Smlouva má několik pozoruhodností. Za prvé je to první smlouva země východního bloku dávající pracovní příležitost jugoslávským dělníkům. Až dosud bylo Československo zvyklé na malé, povětšinou stavební jugoslávské firmy (pověřené stavbou hotelů např. v Karlových Varech apod.), kde vyplácení probíhalo různými formami, dokonce i ve formě osobních aut. Dále je zajímavé, že Československo nehledalo nedevizové pracovní síly např. v Polsku (Polaáci pracují v Československu zejména na stavbách komunikací a polské dělnice jako textilní pracovnice na severu i západu Čech) nebo v Maďarsku (Maďaři pomáhají se stavbou dálnic na Slovensku, oficiálně jsou na pracích ve východním Německu) či v Bulharsku (Bulhaři přicházeli do opuštěného čs. pohraničí zejména těsně po válce a pracovali většinou v zemědělství). Všechny tyto

východoevropské národní skupiny pracovaly v Československu více méně neoficiálně, naproti tomu smlouva s Jugoslavií je první řádnou mezstátní smlouvou. V Československu je trvalým zjevem nedostatek pracovních sil. Jen v roce 1973 byl skromně odhadován na 100 tisíc, zatím se počet zvýšil více než dvojnásobně. Pražská podzemní dráha — dálnice, bytová výstavba a opožděná oprava památek a starého bytového jádra v Praze, na které musí každý okresní stavební podnik uvolňovat část svých kapacit, způsobily chronický a vlastními silami neřešitelný problém nabývající katastrofálních rozměrů. Že nepomohly ostatní východoevropské státy může být viděno v jejich vlastních stoupajících úkolcích (u SSSR hrál vždy úlohu problém možné náklady z vyšší úrovně podřízených států), ale také v nedostatku kvalifikovaných sil, které především Praha potřebuje. Vážavé schválení vyplácení v "tvrdě měně," které má Československo samo nedostatek je jen dalším potvrzením zřetelné aktuálnosti celého problému, na kterém přede dvěma roky ztroskotala jednání s Egyptem. Podle jugoslávské "Politiky" byla smlouva v Praze parafována, nicméně do závěrečného podepsání zbývá vyřešit různé technické otázky.

—vah—

Telegraficky ze světa

Loni dosáhly USA nejvyššího stupně porodnosti: narodilo se jen 15 dětí na tisíc občanů. • Valentina Terešková, která je nyní předsedkyní Svazu sovětských žen, je na návštěvě v Libonu. Je hostem Hnutí portugalských žen. • V Káhiře skončil mnohaměsíční proces s 92. osobami zatčenými loni v dubnu a obviněnými z protistátního spiknutí. Tři lidé dostali trest smrti, 29 různě dlouhé tresty na svobodu, zbytek šedesát bylo osvobozeno. • Otrava znečištěným ovzduším postihla tokijské občany: na sedmset jich muselo vyhledat lékařskou pomoc. • Afgánská vláda zůstala všemohoucí v zemi. • O výměně televizních pořadů podepsali v New Yorku protokol zástupci televize SSSR a americké televize a rozhlasové společnosti ABC. • Bulharsko má dle posledního sčítání 8,71 miliónu obyvatel. • Poslední skupina francouzských vojáků opustila Malgašskou republiku. • Ve Francii roste procento pracovních úrazů. Loni jich bylo přes 600, z toho 2406 smrtelných. • Zlaté a valutové zásky Velké Británie se v květnu, jak oznámilo Britské ministerstvo, zvýšily o 277 mil. liber. • První virtuální souprava pro těžbu ropy vyrobená v České lidové republice, začala nedávno pracovat v čínských pobřežních vodách. • Návštěva Comenien byl na oficiální návštěvě Brazílie. • Páse 250 lidí přišlo o život při posledním cyklónu, který zastihl Barmu. • Řecký předseda vlády Konstantin Karamanlis nastívil v dopise ministru zahraničí Jugoslavií. • Na oficiální návštěvu do Moskvy přiletěl lucemburský velkovévoda Jean s dcerou.

3 Nations Wine and Dinner House

V KALIFORNII

Stará tradice dobrého jídla a pití, české hudby a zábavy pokračuje již třetí rok za vedení populárního, bývalého hospodského z "České hospůdky" v San Franciscu. — Každou neděli a sobotu je u něho dostaveníčko krajanů. — 50 mil severně od San Franciscu "highway 101" v historickém údolí Jacka Londona. V Glen Ellen, 3 míle za Agua-Caliente, kam se chodíte koupat. Jidelna pro 100 osob, česká muzika, bar, vinárna, kuchařník, vše pro vaše pohodlí a zábavu. Na jídelníčku vídeňský řízek, escargos — canneloni — seafood — steaks — prime rib, knedlíky, aj. Víno, pivo, česká muzika a harmonikář na žepu. Přijímáme záznamy na party do 50 osob.

13756 ARNOLD DR. GLEN ELLEN
LUNCH 11-2 — DINNER 5-9 PM
SATURDAY & SUNDAY 11 AM — 9 PM
FOR RESERVATION CALL 936-9979
Never on Monday
Srdečně Vás zve JIŘÍ SIEBERT
Na zdar!

stavět. Plán počítá i s novým regionálním centrem — snadno dostupným všemi dopravními prostředky. Celá realizace samozřejmě závisí

jednak na schopnosti státu vydat tak velké investice a pak na stavebních kapacitách, jichž je stálý nedostatek.

Skutečnosti v zemědělství

V rozhlasové besedě o tom: "Co chcete vědět o výsledcích a úkolech našeho zemědělství", přišla na přetřes také otázka, jak se projevil "dopad Šikových teorií v zemědělství", zejména v letech 1963 a 69. Když na ni odpovídal zástupce stranického aparátu Ing. Hofmann, prohlásil, že se "ta vlna revisionistických teorií našemu zemědělství úplně nevyhnula; i v zemědělství se projevil tendence narušit principy centrálního řízení, došlo k snižování autority státního plánování".

Ing. Hofmann si zřejmě opamněl prostudovat dokumenty, schválené plénem ÚV KSČ ve dnech 22. až 23. března 1966. Měl by si tedy dodatečně vyhledat Rudé právo z 25. března téhož roku; tam by našel především obšírný referát, přednesený a schválený na tomto plénu. Referát přednesl Lubomír Štrougal a došel v něm k závěru, že "se u nás direktivní systém řízení přežil". Vytkl mu zejména toto: "Administrativně direktivní formy tvorby a zajišťování plánu narušovaly ekonomické vztahy; jednostranné vertikální vztahy, založené na direktivách z centra, nemohou být nástrojem uskutečnění kvalitních změn, snižují odpovědnost a samostatnost zemědělských podniků, brzdí zdravou iniciativu pracujících a oslabují vzájemnou soutěživost. Zvláštnost zemědělské výroby vylučuje, aby v soustavě řízení převládalo direktivní, podrobné ukládání úkolů ve výrobě a rozdělování zdrojů z centra". Tak hovořil Lubomír Štrougal v březnu 1966. Přednesl pak návrh, aby byl schválen nový zdokonalený systém řízení zemědělství, tak: "aby mohlo být upuštěno ihned od jakékoli direktivy a závaznosti alespoň některých úkolů plánu." Štrougalův návrh byl na plenárním zasedání ÚV KSČ v březnu 1966 schválen, a to v plném rozsahu, tak jak byl přednesen. To byl začátek zrodu nové soustavy řízení zemědělské výroby, kterou označil

Ing. Hofmann minulý úterý v pražském rozhlasu za "vlnu revisionistických teorií". Jak se vlastně projevila nová soustava řízení v dalším vývoji zemědělské výroby? Není sporu o tom, že se obrát k lepšímu začal rysovat v zemědělství v polovině let šedesátých — po delším období stagnace, která vyvrcholila v letech 1961 až 65. Už v příštích pěti letech — 1966 až 1970 se zvýšila hrubá výroba obilí proti předcházejícímu pětiletému období o 26,8%. V čem se musí hledat základ tohoto vývoje? Když se touto otázkou před časem zabývalo Rudé právo, dospělo k závěru, že se v dosažených výsledcích příznivě projevila zejména opatření KSČ v zemědělské politice od druhé poloviny šedesátých let.

Poněvadž byla v pražském rozhlasu podrobena kritice zejména léta 1968 a 69, ukážme si, jak se projevila v zemědělství ve skutečnosti. Z úředních statistik vyplývá, že celková rostlinná výroba vzrostla proti sedmiletému průměru, přepočítáno na 1 ha — takto: roku 1968 vzrostla o 19 a půl procenta a roku 1969 o 21 procent. Celková bilance za rok 1968 byla velmi příznivá, jak to dokazují i tato úřední čísla: Proti roku 1967 byla výroba zrnin vyšší o 700.000 tun, výroba masa o 60.000 tun, mléka o 130 milionů litrů a vajetek o 47 milionů. Podstatně se lehdy zvýšila také celková produkce krmiv; čímž byly zabezpečeny předpoklady pro rozvoj živočišné výroby. Ovšem ve třetím čtvrtletí roku 1968 se v zemědělství projevil velmi destruktivně příchod cizích vojsk do naší vlasti. Nejvíce na to doplatila živočišná výroba, která musela na úkor své podstaty dodávat značné množství masa okupačním armádám. Tak se stalo, že zakrátko poklesly stavy skotu asi o 200.000 kusů. Přesto všechno dopadl rok 1968 v zemědělské výrobě — celkem vzato lépe, než kterýkoli rok předcházející. Hlavně proto, že umožnil u-

platnění důležitých zemědělských reforem. Bylo — jak známo — odbouráno direktivní plánování a byrokratické řízení zemědělské výroby. Viditelně se zlepšila také situace v kadrové politice. Mohla se lépe než kdykoli před tím uplatnit odbornost.

jk

Přestavba mostu

Barikádníků v Praze je nezbytnou součástí výstavby silniční magistrály, která prochází napříč Prahou od jihu na sever. Nesnost mostu ani jeho délka už nestála rostoucí dopravě. Pracují tu teď převážně vojáci, kteří rozpojují jednotlivé díly železobetonové konstrukce mostovky. Po odstranění staré konstrukce bude vybudován most nový, při jehož stavbě se počítá s využitím dosavadních základů. Na nové pražské severojižní magistrále budou kromě běžných nájezdů a mimoúrovňových křižovatek čtyři velké mosty: Klementa Gottwalda — most přes nádraží Praha-Sídel, Hlávkův most a most Barikádníků.

Do Španělska

Na 23-denní zájezd do Španělska odjela osmapadesátčlenná skupina Slovenského lidového uměleckého kolektivu. Krásu folklóru východního Slovenska, Myjavu, Oravú, Tater a jiných rázovitých oblastí přiblíží španělské veřejnosti patnáct vystoupení v Barceloně, Baje, Seville, Aracóně, Salamance — Valencii a dalších městech.

O naší tenisové hvězdě

V londýnských Timesech vyšel článek o mladé české tenistce Martině Navrátilové. Rex Bellamy ve svém příspěvku napsal, že tato 18-letá sportovkyně dokázala za první čtyři měsíce tohoto roku vyhrát v různých tenisových soutěžích na půdě Spojených států částku (přepočítáno na anglickou měnu) 42.000 liber šterlinků. Přestože nejdříve americký daňový úřad stihl Navrátilové obligátních 30 procent a ze zbylé částky ještě československé úřady dalších dvacet procent, zůstalo jí v kapse dobrých 23.000 liber.

Východoevropské státy se už konečně musí rozhodnout, co je pro ně důležitější, zda politické gesto či sportovní úspěchy — píše se dále v londýnském listě. Tak například velice často bojkotovaly pro účasť Jihoafrické unie soutěže, ve kterých nebyly bez šance. Snad současná možnost v těchto soutěžích zvítězit je příměje ke změně dosavadního názoru.

Martina Navrátilová pochází z Řevnic u Prahy; tenis začala hrát už jako pětileté děvčátko. Jejím prvním učitelem byl její otec, který je v tomto sportu stejně dobrý jako matka a její mladší 12-letá sestra, Martina Navrátilová provozuje též atletiku, lyžování, volejbal, ale i lední hokej a kopanou. Ráda chodí do biografu, čte knihy a poslouchá klasickou hudbu na kufříkovém cestovním gramofonu, který si právě tak jako různé šaty koupila v Americe. Martina Navrátilová hraje prý tenis raději v USA, přestože jak ve Francii, tak v Itálii má lehčí soupeře. Hra v Americe je pro ni namáhavější a tvrdší, ale

současně i bez problémů a za větší prémie.

Největším snem Marty Navrátilové by bylo utkání s Billie Jean Kingovou, se kterou doposud ještě nehrála a doufá, že se s ní utká ve Wimbledonu.

V další části článku popisuje autor způsob její hry, její výkony. (mimo jiné chválí její silný úder), ale také její minusy, například poměrnou nepohyblivost a nezkušenost na travnatých dvorcích. Zmínuje se o i loňských úspěších Marty Navrátilové ve Francii, v Itálii a v západním Německu a chválí její kondici, kterou připisuje pražskému tréninku od listopadu minulého roku. Časy se mění a stará měřítka už neplatí. Nová doba žádá větší výkony. Exfutbalistka Martina Navrátilová z Řevnic se musí v budoucnosti ještě více přidržovat diety, a ještě více času věnovat kondičnímu tréninku. I tak bude mít dost síly donést vyhrané dolary na bankovní konto.

Mimopracovní úrazy

V Československu si podle statistik způsobí 1000 lidí denně úraz na ulicích, v domácnostech, při rekreaci či při zábavě. Těchto nehod je dvakrát tolik než úrazů pracovních. Vypočtené ztráty — "pro společnost", jak se říká v režimním žargonu — jsou 2 miliardy korun. K nejčastějším úrazům dochází při stavbě chat, opravách chalup, při haváriích soukromých aut a provozování různých koníček. Rekord však drží domácnosti — při praní, žehlení a vaření. Hlavní příčinou úrazů je uklouznutí nebo upadnutí.

ŠTASTNÝ DOBYTEK

Když se vyprávělo, že nejčastějším vojenským zločinem byl Walter Ulbricht, Poděšilo se mu zahnat na útěk tři a půl milionu východních Němců. Podle nejnovějších zpráv německého tisku se zdá, že s východoněmeckým režimem jsou nespokojeni — s odpůstěním, i krávy. 19. května jich hned 35 kusů uprchlo přes minové a zadrátované pole se spoustou stráží a samostřelů, do západního Německa. Také bavorská hranice policie měla co dělat s třemi velkým československým stádní dobytkem. Ne nic, krávy byly vždy rychle vydány nazpět, bez názárka protestu a odporu. U východoněmecké propagandy není vzhledem k teroru a ideologickému zpracování krav a přípravě masového útoku. Zřejmě, aby se této věci přišlo na kloub vyprávělo se o třech později sedm krav z okresu Gifhorn v západním Německu na cestu do NDR. Ve zdraví přišly hranici v opačném a málo využitelném směru, jenže mnoho nezůstalo, i ostatky byly rychle vyhlásky nazpět. Hovíři dobytka má prostě štěstí...

Jirka

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPŮRNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VSECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH RAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH. Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

- Doživotní
- Doživotní zaplacené ve stáří 60 roků
- Doživotní zaplacené ve stáří 65 roků
- 9 plánů nadačního pojištění
- Retirement Plan
- Mortgage Redemption Plan
- Family Income Plan
- Prefer i Risk, Whole Life
- Estate Security Plan
- Urazové pojištění
- Dvojnásobné pojištění — zproštění poplatků nižší poplatky za pojištění pro ženy

PODROBNÉ INFORMACE OCHOVNĚ SDĚLÍ

Rudolf Pešek, 145 87 7th Ave. Whitestone, N. Y. 11357, (212) 767-9746
Frank Vozeh, 18 John St. Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016
George Pospíšil 21 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 664-6511
anebo

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA
2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402

OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY